

DRIEPAS

Verenigingsblad van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo

Jaargang 39

nummer 1

maart 2022

In dit nummer:

Cultureel erfgoed en archeologie A15 op de kaart

Rinoceros van 'Nothing but the Blues' naar jongeren-sociëteit

Veiling in de Liemers

Uitnodiging ALV en bijbehorende stukken

Verenigingsnieuws

In gesprek met ...

Jan Jansen

Historische Raadsels

www.hkdgl.nl

RINOCEROS GROESSEN

Inhoudsopgave

In dit nummer:

Inhoudsopgave	2
Voorwoord / Colofon	3
Cultureel erfgoed en archeologie A15 op de kaart	4
Rinoceros: van 'Nothing but the Blues' naar jongerensociëteit	7
Veiling in de Liemers	9
Uitnodiging Algemene Ledenvergadering 13 april 2022	11
Notulen ALV 17 november 2021	12
Jaarverslag 2021	14
Exploitatierkening 2021	16
Begroting 2022	16
Vacature voorzitter	17
Contributieverhoging	17
Nieuwe leden	17
Afscheid Carel Smits als bestuurslid	17
Van de redactie	18
Nieuw in onze bibliotheek	18
Oplossing raadsels	19
In gesprek met ð. Jan Jansen	20
Uitreiking Van Bastelaarprijs	23
Historische raadsels	23
Jaarprogramma 2022	23

Op de voorkant

De huidige huisvesting van Rinoceros Groessen, Sint Isidorusplein 4 Bron: Liemers Actueel

Op de achterkant:

In augustus 1970 werd in de houten keet in 't Straatje te Groessen door Blues Soos Rinoceros een eerste liveoptreden georganiseerd. Bron: Liemers Actueel

Beste lezer,

In het vorige voorwoord durfde ik nog te schrijven dat corona voorbij lijkt in Nederland. Dat doe ik nu maar niet weer. Niet lang na die gedurfde uitspraak, kregen we weer te maken met opnieuw een lockdown.

We hebben nog wel de Algemene Leden Vergadering (ALV) 2021 kunnen houden. Daarmee hebben we voldaan aan onze regels. Wij hebben afscheid genomen van Carel Smits als bestuurslid en hebben Martina van Hummel in zijn plaats mogen verwelkomen. De ALV 2022 hebben we voorzichtigheidshalve verplaatst naar 13 april. In deze Driepas treft u de stukken voor deze vergadering aan.

Veel belangrijker is dat er als gebruikelijk weer een aantal zeer lezenswaardige artikelen in dit nummer staan. Fijn dat u de Driepas leest.

Piet Bus

Driepas is een uitgave van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo en verschijnt drie a vier maal per jaar.

Losse nummers € 5,00.

Driepas is een begrip uit de bouwkunst: drie elkaar snijdende cirkels die samen een driehoek vormen, veelvuldig toegepast in gotische kerkvensters. In profane zin gebruikt als symbool voor de samenwerking van de kerkdorpen Duiven, Groessen en 't Loo.

Secretariaat / Redactieadres:
Remigiusplein 9
6921 BL Duiven

Bestuur:
bestuur@hkdgl.nl

Voorzitter:
voorzitter@hkdgl.nl
P. Bus

Secretaris:
secretariaat@hkdgl.nl
D. van Sas

Penningmeester:
penningmeester@hkdgl.nl
E. Scheeres

IBAN: NL54RABO0315407484
BIC: RABONL2U

Lid:
A. van Beurden

M. van Hummel

Internet:
www.hkdgl.nl

Facebook:
<https://nl-nl.facebook.com/historische.kring.7>

Instagram:
<https://www.instagram.com/hkdgl/>

Oplage: 300 stuks

Het lidmaatschap van de Historische Kring kost €19,00 per jaar. Leden en abonnees buiten de gemeenten Duiven, Zevenaar en Westervoort betalen € 6,00 als bijdrage in de verzend- en portokosten. Opzeggen van lidmaatschap of abonnement uitsluitend schriftelijk voor 1 december van het lopende jaar. Uit de uitgave mag niets worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming vooraf en zonder bronvermelding.

Cultureel erfgoed en archeologie A15 op de kaart

Het dorp Groessen maakt deel uit van de gemeente Duiven in de Liemers. Een dorp in het rivierengebied dat van oudsher een tuinbouwgebied is, kleinschalig met veel houtwallen en groepjes bomen. Groessen heeft een lange en rijke geschiedenis en heeft een aantal rijks- en gemeentemonumenten. Zoals de Sint Andreaskerk, havezate de Beerenclauw en Huis Rijswijk. Groessen heeft een rijk verenigingsleven en een sterke sociale samenhang, die ook tot uitdrukking komt binnen verschillende buurtschappen.

In 1998 is het buitengebied van Groessen doorsneden door de aanleg van de Betuwelijn. Dit heeft een grote inwerking op de dorpsgemeenschap gehad. Veel Groessenaren denken met weemoed terug aan de periode vóór de Betuwelijn. Maar hoe het precies was voor 1998 weten sommige ouderen al niet meer. En jongeren hebben hier een onvolledig beeld van. Er zijn destijds nauwelijks filmopnamen of foto's gemaakt en er zijn bijna geen materiële zaken bewaard gebleven.

Al tientallen jaren is sprake van de doortrekking van de A15. Met de aanleg van de A15 zal er weer een doorsnijding plaatsvinden in Groessen. Deze doorsnijding treft vooral de bewoners van (voormalige) buurtschappen Het Leuven, De Aa, De Oldenhoek en De Helhoek. Maar ook vele anderen buiten deze buurtschappen worden weer geraakt.

Bron: website RWS

Een oudere inwonster die dicht bij de Betuwelijn woonde, en nu zou moeten verhuizen als gevolg van de aanleg van de A15, meldde: 'ik wil dit niet nog eens meemaken'. In het boek 'De pijn van de Betuwelijn' (van Rien van de Heuvel) wordt de

impact op bewoners ten gevolge van de komst van de Betuwelijn duidelijk. We kunnen nu, ten gevolge van de voorbereiding en de doortrekking van de A15, spreken van de 'Pijn van de A-veftien'. De doortrekking van de A15, door project ViA15, kan de gemeenschap helpen op regionaal en (inter-)nationaal niveau. De lokale impact is echter groot op verschillende vlakken: sociaal, cultureel, wonen, werken, recreëren, leefbaarheid, landschap en natuur.

Het behoud van cultureel en historisch erfgoed is belangrijk voor jong en oud. Op school leren en ervaren kinderen dat hun eigen omgeving betekenisvol is en dat het cultureel en historisch erfgoed met hen zelf te maken heeft, met het verleden en de toekomst. Als iets niet meer bestaat, kunnen de kinderen er ook geen beeld meer van vormen. Maar ook voor de oudere generatie is het belangrijk. Herinneringen vervagen zo snel dat ook zij moeite gaan hebben met het beeld volledig, samenhangend en levend te houden. De oudere generatie weet nog veel en heeft waardevolle verhalen die sneller naar boven komen als gebruik wordt gemaakt van nieuwe methoden, technieken en herkenbare voorwerpen.

Het project 'Cultureel erfgoed ViA15 Groessen'

Begin 2018 hebben Piet Bus, namens de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo (HKDGL), en Ruud Derksen van de initiatiefgroep 'Leven in Groessen', in samenspraak met de gemeente Duiven, het initiatief genomen om het project 'Cultureel Erfgoed ViA15 Groessen' op te starten. De initiatiefnemers hebben al eerder succesvol samengewerkt binnen projecten als 'Leven in de Liemers, scholen in Groessen', de manifestatie 'Das Groessen' en idee-vorming over dialect in de gemeente Duiven en Groessen. Het project wil voorkomen dat belangrijke beelden, voorwerpen, informatie, verhalen, geschiedenis op vergelijkbare wijze verloren gaan als bij de komst van de Betuwelijn. En bijdragen aan erkenning voor pijnlijke situaties. Het gaat in ieder geval over zo'n 20 locaties met gebouwen op het ViA15-tracé. De inzet van het project is om:

- 2 Gebouwen, zowel van binnen als van buiten, en elementen in het landschap digitaal vast te leggen. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van onder andere drie dimensionale scanning (3D scanning, fotogrammetrie), (360°)foto's en video-opnames, al of niet met drones;

- ∫ Fraaie, cultuurhistorische (gebruiks-) voorwerpen en bouwkundige elementen (als een eerste steen, voordeur, paneeldeur, glas in lood raam) te borgen;
- ∫ Resultaten van onderzoek op gebied van archeologie, WO II en historische erven en dijken te verkrijgen en vrijgekomen elementen digitaal vast te leggen (waar mogelijk in 3D);
- ∫ Route-beelden van het ViA15 tracé in Groessen en belangrijke wijzigingen in de tijd vast te leggen;
- ∫ De voornoemde informatie en elementen te verrijken met verhalen (onder andere met behulp van oral history), genealogie informatie, geografische informatie, archiefmateriaal (waaronder eerdere verhalen in de Driepas), onderzoeks-resultaten, (oud)nieuws, historische context en een tijdlijn;
- ∫ E.e.a. door te ontwikkelen en delen met (voormalige) bewoners, kennisdragers, geïnteresseerden en bezoekers aan het dorp. En wel via, een combinatie van, een interactieve belevingsruimte in Groessen en sociale media (waaronder een website). De resultaten kunnen ook gebruikt worden tijdens wandelingen.

Binnen het project zijn meerdere project-werk groepen actief. Al werkende leren we veel en doen we kennis op. In een volgende Driepassen daarover meer.

De inzet van vrijwilligers uit de gemeente en de HKDGL is tot nu toe groot en er wordt op verschillende vlakken samengewerkt met de gemeenten Duiven en Lingewaard, Gelders Genootschap, Erfgoed Gelderland, Oral History Werkgroep Gelderland, Rijkswaterstaat (RWS) en haar aannemers, de vereniging van vrijwilligers in de archeologie (Archeologische Werkgemeenschap Nederland, (AWN) afdeling Zuid-Veluwe en Oost-Gelderland), Dorpsraad Groessen, Bewonersoverleg A15 Groessen en adviesbureaus.

Stand van zaken van de project werkgroepen:

Borging beelden en materialen:
Als eerste is in overleg met de gemeente Duiven en het Gelders Genootschap bepaald wat de definitie en criteria zijn voor 'waardevolle beelden en materialen'. Vervolgens hebben we een inventarisatie uitgevoerd. Een flink aantal gebouwen is inmiddels al gesloopt. Voor deze gebouwen is het in hoofdlijnen gelukt om waardevolle beelden en materialen te borgen. Een aantal materialen zijn/worden hergebruikt of

zijn/worden teruggegeven aan (voormalige) bewoners.

3D-scan (voorbeeld Helhoek 13)

Publieksarcheologie:

Met AWN, de regioarcheoloog van de gemeente Duiven, amateurarcheologen, RWS en haar archeologie-aannemers hebben de nodige gesprekken plaatsgevonden. Het bleek tot nu toe, om verschillende redenen, niet eenvoudig om te participeren. Met RWS en de gemeente is de intentie uitgesproken om archeologie-, WOII- en historische onderzoeken en vrijgekomen elementen meer in samenwerking en samenhang te delen met het publiek, inclusief scholen. Cultureel Erfgoed wordt, net als archeologie, door RWS steeds belangrijker gevonden.

Verhalen (oral history):

Verhalen van (ex-)bewoners en kennisdragers maken het verdwijnen van de gebouwen persoonlijk en zorgen voor samenhang in de tijd, voor de betreffende locaties en omgeving. Kortom een 'compleet verhaal op de kaart'.

De werkgroepleden zijn afgelopen jaar opgeleid door Erfgoed Gelderland en werken samen met experts van de Oral History Werkgroep Gelderland en de Historische Kring. Er is contact gelegd met voormalige bewoners en hun familie of kennisdragers met het verzoek om mee te werken. Begin november zijn deze personen uitgenodigd in het Dorpshuis Groessen om nader kennis te maken met het project en met de leden van de werkgroep waarmee ze het gesprek aangaan. Het was een mooi wederzien van burens en de bereidheid om mee te werken is groot. Men voelt zich geraakt door de tussenresultaten van het project. Specifieke aandacht willen we gaan geven aan de 'Pien van de A-vieftien'. Daarmee komen ook de sociale gevolgen van de aanleg van de A15 in beeld. Voor dit laatste hebben we contact gezocht met bestuurders van de gemeente Duiven, RWS en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Door de corona-perikelen is het ophalen van de verhalen vertraagd. Maar hopelijk gaat het vervolg komende tijd plaatsvinden.

We starten dan met het interviewen en filmen van de wat ouderen en hopen dat we dit samen met de Video Club Duiven kunnen gaan doen.

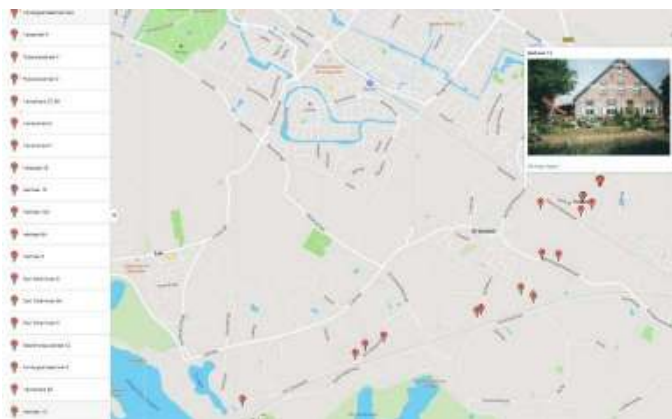
De gemeenten Lingewaard, Duiven en RWS zijn gestart met het project 'Verhalende ViA15'. De HKDGL heeft te kennen gegeven om hierin te willen participeren.

Bijeenkomst 6 november 2021, Dorpshuis Groessen, verhalen ophalen.

Website:

Er is een eerste versie van de project-website ontwikkeld die uiteindelijk benaderbaar is via de website van de HKDGL. De project-website is en wordt de komende tijd vooral gebruikt ter ondersteuning van de Oral History werkgroep en de opnamen die daarvoor plaats gaan vinden. Via een kaart kunnen de verschillende locaties worden bekeken. De tot nu toe geborgde informatie is voor de verschillende locaties op een soortgelijke wijze ingevuld. Voor andere projecten kunnen we dit ook, samenhangend, gaan doen.

Verdwenen huizen op de kaart (voorbeeld Helhoek 13).

De project-website zal de komende tijd in kleine stapjes worden doorontwikkeld, gevuld en in samenhang worden gebracht met informatie en de website van de HKDGL. We zoeken naar een geschikt moment om de website te ontsluiten voor het publiek. Daarvoor is nog het een en ander te organiseren.

Op de project-website is, naast de inhoudelijke informatie, ook duidelijk aangegeven met wie we samenwerken, wie ons ondersteunt en hoe men mee kan doen.

Financiën:

Na een wat moeizame start en de nodige afstemming met demonstraties, hebben we verschillende partijen kunnen overtuigen van het belang van het project. Dit heeft tot nu toe geresulteerd in steun en/of subsidies vanuit de gemeente Duiven (inclusief Cultuurpact Leven in de Liemers), Rijkswaterstaat, Provincie Gelderland en het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Vooruitblik, hulp en contact:

In de volgende Driepassen besteden we aandacht aan:

- ∫ 'Oral History', wat is dit, toegevoegde waarde, relatie met de 'Verhalende ViA15';
- ∫ Mogelijkheden van huidige technologie (voor het publiek), op basis van een visie;
- ∫ De ontwikkeling van de projectwebsite i.c.m. informatie/media van de HKDGL;
- ∫ Publieksarcheologie, WOII en historisch erven en dijken-onderzoek.

Wellicht hebt u vragen over of opmerkingen op dit artikel. Is er interesse om mee te denken, mee te werken aan dit innovatieve project. Misschien kent u (jonge) mensen die hier enthousiast van worden. Of wilt u ons steunen.

We horen het graag, neem gerust contact op!

Piet Bus (initiatiefnemer):

voorzitter@hkdgl.nl, 06-17966105,

Ruud Derksen (initiatiefnemer):

ruudderksen@ziggo.nl, 06-12661403.